Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Банк краєвий

видав справоздане зі своеї діяльности в році 1893. З того справоздання виймаємо отсї важнійші дати:

Банк краєвий істнує від десяти лїт, а за той час нераз мав нагоду прислужити ся краєви, отвираючи кредит фондови краєвому і переводячи конвирсиї фондів краєвих.

В 1892 р. зачалась акция конверсиї галицких облїґаций індемнізацийних і довершено еї в 1893 р. Банк краєвий взяв участь в синдикатї, котрому поручено сфінансоване 4% облїґаций позички краєвої в сумі 29,425.000 зр. На рахунок тої суми сконвертовано і субскрибовано в банку краєвім 15,628.750 зр. Рівнож при конверсиї $4^1/_2$%-вих листів заставних гал. товариства кредитового земского, банк краєвий сконвертував на суму 2‘728.600 зр.

В 1893 р. умістив банк власних нових ефектів, а то $4^1/_2$ проц. листів заставних банку і 5 проц. облїґаций комунальних, на суму 5,417.000 зр. Зиск на продажи і купнї власних ефектів приніс в 1893 р. суму 42.759.

На весну 1893 р. закупив банк краєвий на рахунок консорциї своїх клїєнтів добра збараскі від кн. Людвики де Лінь. Ті добра обіймають 11.220 морґів. Іх розпродав банк з зиском для спільників, частинами 12 новим властителям, котрі, після гадки банку, зможуть задержати куплені маєтности в своїх руках з огляду на певні інтереси краю. На добрах збараских попробовав банк парцеляцию, розділивши на разї поміж пять селян 359 морґів. Підпираючи дальше акцию парцеляцийну в краю, улекшив банк в 1893 р. парцеляциї в Лучинцях, пов. рогатиньского; в Микулинцях, пов. снятиньского; в Топорівцях, пов. городеньского; в Волощинї, пов. підгаєцкого і в Забаві, пов. бжеского. Участь в тих парцеляциях була така, як і попередного року, а іменно удїлювано кредит гіпотечний для частинних купців розпарцельованих грунтів і посередничено при конверсиї довгів гіпотечних, які тяжили на парцельованих добрах.

Банк краєвий завідує фондами утвореними в силу ухвал соймових, позичковим, промисловим і позичковим для кружків рільничих. З кінцем 1893 р. прибув ще один новий фонд, іменно фонд позичковий для промислу рільничого, котрого активи перенял банк від Видїлу краєвого в сумі 139.367 зр. 84 кр. В акциї підпираня промислу краєвого, банк приступив з удїлом 25.000 зр. до краєвого товариства ткацкого Przadka в Коросні і прирік приступити з удїлом 10.000 зр. до союза торговельного кружків рільничих в Кракові.

Відділ гіпотечний виказує в білянсї такий результат: В 1893 р зачав банк видавати позички в 4 проц. листах заставних, з кінцем же 1893 р. перестав банк цїлком видавати позички в $4^1/_2$ проц. листах заставних. В 1893 роцї видала дирекция нових промес 1.155 на позички гіпотечні в сумі 8,866.300 зр., а виплатила 942 позичок на суму 6,205.000 зр. Всїх позичок, виплачених банком в минувших роках, єсть 4.842 в загальній сумі 32,415.000 зр., а з того припадає на більшу посїлість 42.43 проц., на муровані доми в містах 49.84 проц., а на малу власність селяньску лише 7.73 проц. Несплачених з днем 31 грудня 1893 р. позичок було: 58 чотирипроцентових в сумі 1,246.264 зр.; 4.458 чотиро і пів процентових в сумі 25,863.997 зр. Разом 4.516 позичок на суму 27,110.262 зр. Зиск з гіпотечнім відділї в 1893 р. виносив 71.461 зр. Фонд резерви специяльної для відділу гіпотечного виносить 223.399 зр.

В облїґациях комунальних удїлив банк в 1893 р. 34 позичок в загальній сумі 569.000 зр. З загальної суми удїлених доси позичок в сумі 4,112.600 зр., припадає 63 проц. на громади міскі, 8.92 проц. на громади сільскі, а 28·08 проц. на повіти. Зиску в тім відділї було 30,353 зр., а резерва того відділу виносила 154.384 зр.

Загальний оборот зі всїх операций банку в 1893 р. виносив 417,438·906 зр. В часї 1893 р. подано до скупу 21.487 штук векслїв і варрантів на загальну суму 15,302.915 зр., а з того відмовив банк принятя 2.124 штук на суму 1,427.670 зр., отже банк зесконтував 90.67 проц. з загальної квоти зголошеної. З векслїв запротестованих або запізваних остало з кінцем 1893 р. на суму 59.757 зр.; з того треба буде відписати з зисків на 1893 р. і з осібної резерви квоту 13.525 зр.

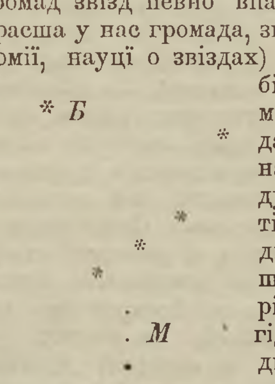
Загальний зиск в банковім відділї виносив в 1893 р. 279.037 зр. Теперішне майно банку виносить в капіталї засновнім і резервах 2,033,865 зр., а відчисливши від того квоту 24.699 зр., котра єсть власностию довжників комунальних, виносить зріст майна банку понад первістну дотацию 1,000.000 зр. квоту 1,009.166 зр., призбирану банком в часї свого 10-лїтного істнованя.

1)

Із сьвіта звізд.

Аж дивно, який то чоловік зарозумілий! Він, той нужденний хробачок, та безконечно маленька пилинка на сьвітї, уважає себе на нїм за найперше сотворінє, за пана цілої землї та думає, що то Бог лиш для него здвигнув велике сонце на небі, щоби оно єму день робило, а позавішував множество ясних зірок на то, щоби они єму в ночи сьвітили. То сонце, ті зорі, то навіть ніяке чудо для него — то річи звичайні, щоденні, призначені лиш для єго вигоди; єму забагаєсь инших чудес, таких, що звеселяли би що хвиля єго душу та дивували єго ум подібно, як ті штуки маґічні, котрі й він сам уміє показувати. Ба, він в своїй зарозумілости, в своїм еґоїзмі обмежає навіть силу Того, що здвигнув не лиш єго самого, але й цілий той сьвіт, який він лиш може обняти своїм оком, бо вяже єго лиш з собою самим і з тою землею, до котрої прикований; ділить Єго навіть на атоми і творить собі богів на свій лад. Аж коли спроможе ся на стілько, що серед ясної ночи піднесе свої очи в гору на ті ясні зорі та стане своїм хоч слабим розумом слїдити за ними, то приходить до пізнаня, що то мабуть не конче він найперше сотворінє на сьвіті, бо суть може ще инші, котрим першеньство належить ся; що не тілько сьвіта, що на земли, бо суть ще инші, котрих природи він не в силї збагнути; ба, що ще й нинї діють ся чудеса над чудесами, бо повстають нові сьвіти а старі розлїтають ся, та наконець, що то все лиш ділом Того одного, всемогучого, котрого чоловік не то вже ділити, але навіть поняти не може.

От видім тепер в ясний вечер та гляньмо на небо, засїяне зірками. Споміж многих громад звізд певно впаде кождому в очи найкрасша у нас громада, звана в звіздарстві (астрономії, науцї о звіздах) Оріоном (гляди на побіч стоячу фіґуру).

Громада ся звертала з давендавна на себе увагу, а наш нарід знає еї також дуже добре, бо називає ті три звізди по еї серединї „косарями“, що вийшли на поле косити. Оріона можна тепер в погідний вечер видіти що дня на полудново-західнім небі аж до північи, в котрій то порі він вже заходить, а цікаво споглянути на него, бо тут можна вже голим оком видіти то, що в инших громадах видко лиш через дальновиди.

Передовсїм впадають в Оріонї в очи три середущі звізди другої величини, звані у нас „косарями“, відтак понад ними в горі, з лївого боку, стала звізда першої величини (на фіґурі означена буквою Б), звана Бетайґевзе (Beteigeuze, назва арабска), котру можна легко пізнати по еї виразно червонім сьвітлї; а на долинї під косарями з правого боку велика біла звізда першої величини звана Ріґель. Крім того єсть ще в горі з правого боку ясна звізда другої величини, а на долинї з лївого боку слабо сьвітяча звізда третої величини. Разом отже єсть в громадї Оріон сїм ясних звізд, котрі можна голим оком дуже добре доглянути. Але найцікавійше, що видимо в сїй громаді, то та якась сьвітяча маса, яку також можна ще доглянути голим оком зараз понизше косарів. Єсть то так звана сьвітова мраковина, (на фіґурі означена буквою М), або ново повстаючий сьвіт. Мимоходом скажемо тут, що давнїйше думано, що та мраковина — то велике сонце, далеко більше своїм обємом як наше сонце зі всїма своїми планетами та всїма звіздами, які лиш видимо, разом взявши, та що около сего всесьвітного сонця обертаєсь не лиш цілий наш сонїчний сьвіт, але й всї инші звізди. Нинї, правда, по докладнїйших спостереженях і обчисленях показав ся сей здогад хибний, але та сьвітова мраковина не стратила через то нїчого на своїй цікавости для нас.

Давнїйше, коли не було ще таких дальновидів, як нинї, здавало ся, що то дїйстно лиш сама мраковина, т. є. первістне якесь твориво, чи маса творив, з котрих нові сьвіти повстають; нинїшні дальновиди поучили нас

Перегляд полїтичний.

Віденьска ґазета урядова оголосила концесию, дану пп.: Волод. і Володим. ґр. Бавоpовским, ґр. Меч. Борковскому, ґр. Ґолуховскому і ґр. Коритовскому на будову зелїзниць льокальних: Копичинцї-Тернопіль, Гадинківцї-Іване пусте з бічницями до Скали і Калинівщини-Залїщики.

Демонстрациї в Будапештї прибирають величезні розміри. В декотрих сторонах міста прийшло було до завзятої бійки межи товпами народу а полїциєю. О 10 год. рано відбували ся вчера наради в парляментї, а тимчасом на улици зібралось перед парляментом множество людий, котрі відтак рушили перед королевску оперу і стали домагати ся вивішеня хоругви. Тут прийшло було знов до бійки з полїциєю, котра хотіла вдержувати натовп. Коли з'явив ся пос. Рогончий та промовив і сказав, що на всїх публичних будинках будуть вивішені хоругви і рівночасно вивішено хоругов на театрі, товпа розійшла ся серед грімких окликів. Здавало ся, що вже настане спокій; але по полудни повторились розрухи і прийшло навіть до бійки. В многих домах повибивано вікна, ломано ліхтарні на улицях, а товпа кинулась рабувати та обрабувала три склепи до чиста, а в многих наробила богато шкоди. Треба було аж завізвати войско піхоту і кавалерию та з великою трудностию удало ся зробити спокій. Підчас сеї демонстрациї покалічено 40 людий, а арештовано 36.

Вчера появила ся папска енциклїка до польских епіскопів, в котрій говорить ся о місиї папства, котре не учить нїчого, що противилось би властям князїв і добру народу. Енциклїка напоминає польских епіскопів в Росиї, щоби они у своєї пастви усували всякого духа, оскорбляючого цивільні власти росийскі і держались заключеної апост. престолом угоди, котра приносить їм богато хісна. Католики в Галичинї, повинні з вдячностию признавати ревність монарха австрийского і старатись особливо о чин св. Василия, по котрім папа сподїває ся, що він причинить ся до розцьвіту і слави рускої церкви.

Новинки.

Львів дня 24 марта.

— **Іменованя.** Інспекторами горальняними поіменовані: Осип Цястонь, Януш Стаховский і Вільгельм Котієрс.

— **Відзначеня.** Возьний суду в Турцї Лев Сьвістерский за своє посьвячене при ратованю людского майна і житя підчас повени в Турцї одержав срібний хрест заслуги.

— **Конкурси.** Краева Рада шкільна розписала конкурси на посади окружних інспекторів шкіл народних в отсих 9 округах шкільних: Борщів, Бучач, Хшанів, Гусятин, Яворів, Мостиска, Мисленицї-Лиманова з осїдком в Мисленицях, Рава, Тарнів-Пильзно з осїдком в Тарнові. З тими посадами получені права і побори урядників державних IX. кляси диет. Крім того одержить кождий інспектор окружний пашалї диет і коштів подорожний, відповідно до скількости шкіл і кляс, положених в окрузї люстрацийнім а також до простору і місцевих условий. Від компетентів о згадані посади вимагає ся або: квалїфікациї учительскої до шкіл середних і бодай трилїтної практики в учительскім званю, або квалїфікациї до посади дійстного катихита в школах народних або середних і також бодай трилїтної практики на тій посадї, або квалїфікациї учительскої до шкіл видїлових і бодай шестилїтної практики в учительскім званю. Кандидати, що старають ся о посади в округах з населенєм польским і руским, мають виказати ся знанєм обох язиків. Поданя треба вносити до президиї краевої Ради шкільної найпізнїйше по конець цьвітня 1894. В поданях можна поіменувати або деякі з наведених посад, або не виміняючи місця. — На посаду греко-кат. катихита при школї народній в Сокали розписує окр. Рада шкільна сокальска конкурс з речинцем до 6 тиждинів від дня оголошеня конкурсу. Платня 770 зр.

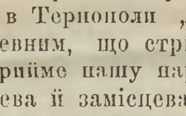
— **Руский народний театр** переїхав уже з Тернополя до Стрия. В понедїлок дня 26 с. м. дана буде в Стрию перша вистава, а іменно гарна народна штука, що дуже подобалась у Львові і в Тернополи „Не ходи Грицю“. Можна бути певним, що стрийска публика не меньше щиро приймe нашу народну сцену, як тернопільска місцева й замісцева, без всякої ріжницї полїтичних поглядів. Треба-ж признати, що наш театр під проводом такого поважного провідника як п. Гуляй вповні заслугує на таку поміч. Управа і режисерия докладають стараня, щоби репертуар все підновляв ся, а гра була старанна. Виставлений в послїднім часї в Тернополи „Пташник з Тиролю“ загально подобав ся і давав по кождім представленю (три рази) що раз лїпшу касу; видно було щиру працю так персоналу, як і капельмайстра п. Долїсти і скріпленого Тернопільцями хору. Надїємось в скорім часї відновленя „Різдвяної ночи“ і вистави „Утопленої“ і „Купала“ (за ним уже давно допитує ся наша публика), бо вже з огляду на краеву виставу треба приготовити сі опери. Доносить о тім „Дїло“.

— **Спомин.** Всяке дїло може вдати ся, коли до него возьмуть ся щирі і енерґічні люди. Так само є і з будовою нашого театру. Гроший на будову треба богато, жертви звичайно малї (бо годї й жадати великих), а Русини потребують принуки на кождім кроцї, щоби їх одушевити до якогось заміру. В комітетї будови руского театру не стало чоловіка, котрий як раз умів земляків загрівати до патріотичного дїла. Члени комітету відчувають се дуже і тому тепер голова комітету, старенький о. Василь Ільницкий, так споминає бл. п. Т. Мандичевского: „Дня 13 лютого попращав ся з житєм дочасним б. п. Теофіль Мандичевский, заступник голови комітету будови руского театру, емеритований совітник ц. к. Намістництва. Покійний був один з найревнїйших і найщирших членів комітету, переповнений гадкою і бажанєм, щоби для фондів будови руского театру придбати як найбільше доходів, робив все, що лиш одиниця зробити може. Він втягав, заохочував і спонукав знакомих, маючи обширні зносини по цїлім краю, без ріжницї народности і віри, устно і письменно до складаня і збираня датків; позаводив пушки у Львові і по-за Львовом в крамницях, торговлях, склепах та реставрациях; провадив при помочи о. Гошовского цїле бюро адміністрациї; розсмотрював етат приходу і розходу; розписував кореспонденциї і причинив ся много до розбудженя руху і житя у всїх верствах народу, одушевленого нинї ідеєю будови руского театру. В покійнім утратив комітет головного помічника і робітника свого, і висказує прилюдно жаль свій. Вічна єму память!

— **Самосуд жіночий.** Пригадуєте собі, що в лютім с. р. забила ся в Чернівцях молода Грабовецка, бо чоловік не шанував єї. Підчас похорону єї яких 200 міщанок черновецких горшками, камінєм і болотом привитали Грабовецкого і его коханку, бо думали, що они виннї смерти нещасної жінки. Полїция прийшла під проводом горячого агента Манескула і зробила скоро порядок між военними бабами. Манескул робив порядок здоровенним костуром, з котрого по зробленю порядку лишили ся тільки куснї. Іменно поломив

вже инакше, бо через них видко в сїй мраковинї аж шість звіздочок, котрі нїби збили ся разом в одну купку, але попри них видко ще й мраковину. Настав отже двоякий здогад: одні кажуть, що як ся мраковина так і богато других не суть нїчим иншим, лиш громадками звізд, котрі десь так далеко від нас, що навіть і через найсильнїйші наші дальновиди не представляють ся нам инакше, лиш яко мраковина — так представлялись нам і ті звіздочки під косарями, доки ми не мали сильних дальновидів; другі кажуть знов, що суть дїйстно в просторі сьвітовім мраковини, з котрих повстають нові звізди, нові сьвіти. І одні і другі, що так кажуть, мають рацию, бо сьвітових мраковин єсть в просторі сьвітовім дуже богато; доси начислено їх вже не менше лиш 12.000, а з них показують ся одні яко громадки звізд, другі же яко справдішні мраковини.

Вже славний звіздар Гершель (родив ся в 1738 р. в Нїмеччинї, помер в 1822 р. в Анґлїї, був первістно орґанїстом) доказував, що сьвітові мраковини не суть нїчим иншим, лиш повстаючими новими сьвітами. Зразу був се загальний погляд між ученими; але коли опісля показало ся, що навіть така мраковина, як та, що знаходить ся в громадї звізд, званій Геркулесом, а котра і в малих дальновидах представляєсь все ще яко мраковина, в більших же не єсть нїчого иншого, лиш громадкою дуже малих звізд — то стали всї доказувати, що нема нїяких справдішних мраковин, бо всї они в сильнїйших дальновидах покажуть ся нїчим иншим, лиш купками дрібоньких звізд. Такий погляд був ще до недавна, доки аж звіздарству не прийшла в поміч фотоґрафія і спектральна аналїза (спосіб розбираня сьвітла). На північно-західнім небі єсть громада звізд звана Андромедою, котра більше-менше виглядає так, як

стояча побіч фіґура, суть то отже чотири звізди, з котрих три суть ясні, другої величини, а одна з них темнїйша, третої величини; від одної із середущих звізд ідуть дві маленькі, ледви видні, а поза ними єсть велика сьвітова мраковина (на фіґурі буква м.), котру добре око навіть без дальновида може доглянути. Андромеду можна тепер видїти найдальше до 9 год. вечером, бо она вже тогди заходить. Та мраковина в сїй громадї звізд звістна вже більше як від 800 лїт, але якось не дуже звертала на себе увагу, аж нараз в 1885 р. в вересню показалась в нїй ясна звізда. В серединї тої мраковини і з неї утворив ся новий сьвіт. Фотоґрафія тої мраковини показала, що в єї серединї утворилось велике сьвітяче ядро, котре чим близше берегів, тим меньше сьвітило. Довкола того ядра потворились були перстенї, на котрих було добре видко, що они по серединї густїйші, а з боку цїлої мраковини видко було якісь величезні ґази, мов би зародки нових планет, що мають повстати около ново-утворившого ся сьвітячого ядра-сонця. Словом, цїла мраковина в Андромедї показала нам новий сьвіт, що почав творити ся в такий самий спосіб, як то наука здогадуєсь, що утворив ся наш сьвіт сонїчний. Сьвітло тої мраковини показало дальше, що в тім ново повставшім сьвітї горять ґази такі самі, які суть і у нас на земли, але й такі, яких ми ще не знаємо.

Вернїм же тепер до мраковини в Оріонї. З того, що ми довідались з мраковини в Андромедї, можна тепер вже догадуватись на певно, що так само й з мраковини в Оріонї утворив ся новий сьвіт очевидно давнїйше; там повстали з неї нові звізди, котрих доси начислено шість, а котрі ще видають ся нам як би збиті в одну масу, раз для того, що ми не можемо їх ще зовсїм докладно розпізнати, а відтак що й сьвітло тих звізд не набрало ще достаточної сили, так щоби они заблисли зовсїм ясно на небі. Дотеперішні розслїди показали лиш то, що сьвітло тих звізд стає чим раз сильнїйше і що мабуть закінчила ся на них пора горіючих ґазів, яку переходить тепер сьвітова мраковина в Андромедї.

Так маємо отже майже неоспоримий доказ творення ся нових сьвітів в безконечнім просторі сьвітовім, а так само лиш в певній мірі ще докладнїйші суть докази, що старі сьвіти розпадають ся. Сі послїдні з'явища наступають або дуже поволи, чого доказом н. пр. наш місяць, або дуже скоро, серед сьвітової катастрофи, яку добачено н. пр. дня 6 падолиста 1892 р. на кометї Білї, що показалась була недалеко від згаданої повисше мраковини сьвітової в громадї звізд Андромеда, або яка настала була в перших днях лютого на так званій горіючій звіздї в громадї звізд званій візником.

Тепер як раз видко у нас місяць в повни, то й можна єму добре приглянути ся. Вже голим оком видко на нїм якісь темні плями; при помочи дальновиду можна дуже легко розпі-

він своє оружіє на двох женщинах і двох мужчинах, котрі зовсїм не заслужили собі на бите. Они заскаржили завзятого аґента, і тепер черновецкий суд засудив єго на 50 зр. кари або 5 днів вязниці.

— **На динаміті**, можна сказати, стояло іспаньске місто Сантандер. Як звістно, в листопаді м. р. по невиданім вибуху динаміту на корабли „Cabo Mackihaco“ в листопаді м. р. пішли на дно моря, разом з останками корабля чотири бочки динаміту, значить 4000 кільоґрамів, і та велика маса страшної материї дивним дивом не вибухла. Ті чотири бочки лежали на дні моря при березї коло міста Сантандер. Нехай лиш вода добуде ся до бочки, а місто може стрінути знов таке велике нещасте, як 4 листопада м. р. коли згинуло кількасот людий і значна часть міста завалила ся. Заможнїйші міщане виїхали з міста, а ті, що остали ся, живуть у вічнім страсї, непевні завтрішного дня. Щоби тому зарадити, правительство установило окрему комісию технічну, котра розслїдила докладно положенє бочок, на дні моря і рішила викликати штучний вибух, щоби вкінци люди могли бути спокійні. Означеного дня цїле місто мусить бути пусте, люди виїдуть, войско обступить по змозї місто, а техніки рушать динаміт. Так і стало ся тому кілька днів. Динаміт вибух, місто затрясло ся, богато домів знов завалило ся, а люди хоч як пильнувал ся, все таки згинуло з них 10, поранених єсть 27, а кільканайцять пропало без слїду.

— **Не завидуй богатому..**. Донька американьского міліонера Мекея вийшла тому кілька лїт замуж за князя Колонна. За тих кілька лїт чоловік надоїв їй так, що она тепер постановила розвести ся. Здивувало то американьских ґазетників, а що справа загадочна, зараз пішов один з них до богатої княжни, питати ся о причину розводу. Думали, що князь занадто марнує гроші і то є причиною розводу; тимчасом княжна сказала, що що инше. Гроший она має так богато, що може вдолити всї примхи марнотратного чоловіка; але бо він обходив ся з нею так, як найпростїйший чоловік: коли розлютив ся, то кидав на неї фляшками, тарелями, всїм, що мав під рукою. Тепер княжна хоче умовити ся з князем так, що по розводї пів року мають бути дїти у него, а пів року у неї. Впрочім не хоче і знати свого мужа. Не поможуть міліони, як хто зле вихований.

— **Штука злодійска.** До одної першорядної реставрациї увійшло двох злодіїв, котрі нїби то не знали ся. Під конець обіду оден з них сховав срібну ложку в кишеню. Другий познакомив ся підчас обіду з кількома особами, що коло него сиділи і зручно звів мову на штуки магічні. — Коли хочете каже, я покажу вам штуку. От н. пр. беру ту срібну ложку і як бачите ховаю єї в кишеню. Вимавляю кабалїстичні слова і ложка невидимо перелїтає до кишенї н. пр. того пана, що сидить при тамтім столї. Вельможний пане, будьте ласкаві сягнути рукою в кишеню, щоби пересьвідчити ся, чи справді єсть там ложка. — Вельможний пан сягає в кишеню, вдає дуже здивуваного і витягає ложку. Всї гості і сам господар бють дурисьвітови браво, а він платить за обід і виходить. За ним виходить небавом і той злодій, у котрого найшла ся ложка. Аж при обрахунку ложок, вилок та ножів пересьвідчили ся кельнери, що нема одної срібної ложки, а кромі того кілька вилок срібних і кілька сервет.

Всячина.

— **Шинок смерти.** На заходї Европи студенти з висших шкіл звичайно заможні і безжурні люди. Отож они мають де гроший подївати, устроюють ріжні комерси, біби, збитки і т. п., і на то видають гроші, а підприємці видумують для них новини. Молодому та ще й богатому можна би такі збитки простити, бо все-ж їх гроші ідуть межи люди; але бо ті збитки студентів нераз такі, що не хоче ся вірити, чи то так чинять люди, у котрих всї глузди дома. Що ви скажете на таке?

В Парижи отворив один підприємець для студентів шинок, названий „шинком смерти“. Один Німець був у тім шинку і так описує єго: Всї вікна чорні, сьвітла дня в шинку анї троха не знати. Входжу я одними двермм, дивлю ся, є ще другі; перед ними чорна занавіса, коло занавіси стоїть караваняр і витає кождого словами: „Прошу зайти до середини, пане труп!“ Отвираю двері шинку: цїла саля шинку довкола чорним сукном оббита, а замість столів стоять великі деревляні домовини. Кельнери убрані також як караванярі, мають високі капелюхи і трупячі головки на фраках. Кажу собі дати пива. „От вам і мікроб смерти“ — каже кельнер і ставить перед мене на домовину склянку пива. Кельнер не хоче брати на пиво („тріпкґельд“), бо каже, не належить до жалібної фамілиї (котрій нїби то хтось помер). До шинку приходять гості одні за другими: „Сїдайте, прошу, разом з родиною; чому маєте самі вмирати?“ — запрошує кельнер гостий і відтак поясняє образи на стїнах: „То папа Пій IX, як лежав у церкві сьв. Петра, окружений своїми; то Наполеон на острові сьв. Олени; то шибениця з двома висїльниками; то театр будучности (самі дами і панни з трупячими головами)“ і т. д. До тих пояснень додає кельнер такі дотепи, що від них волосє дуба стає. На стїнах висять ще й оголошеня, на котрих найбільше таких слів, як: смерть, холера, тиф, мікроби і т. п. „От вам папір на завіщанє“, каже кельнер до гостя, подаючи єму якесь оголошенє. Під шинком єсть немов гробниця з напів отвореними домовинами. Кілька сторожів, убраних по монашому, сидить на лавках. Один сторож кладе ся в домовину, другий показує на нїм при помочи зеркал таку штуку, що перемінює того нїби-мерця в кістяк, в порох, а потім єго знов приводить до житя. Хто хоче, кладе ся також в труму і з ним так саме роблять, але всїм кажуть, що то тільки забавка. В кутї сидить правдивий людский кістяк. Коло него є скло. Як хто в скло подивить ся, побачить свою голову в домовинї. За ті штуки збирає потім один з „монахів“ гроші в чашку людску. Вражінє з того всего єсть таке, що нїхто не хоче другий раз заходити до того шинку. Мимо того в цїлім Парижи всї о тім шинку говорять і що дня і ночи в нїм повно людий — до часу, поки то не знудить ся, а підприємець не заробить гроший. Все-ж таки, хоч би як, а смерть то не така подія, щоби і найлегкодушнїйший чоловік міг собі подібні жарти з неї строїти.

— **Добрий син.** Один наочний сьвідок оповідає таку пригоду: Коли дагомейского короля Беганзина всї покинули, зрозумів він, що вже ратунку нема; отже казав прикликати свою матір і так сказав до неї: — Мушу піддати ся королеви Французів, але о тім мусить знати мій отець Глеґле. Отже піди до него і дай єму о тім знати. — Як же дати знати, коли Глеґле давно небіщик? На то є дагомейский спосіб. Беганзин прикликав ката і казав рідній матери стяти голову, а сам, закуривши люльочку, придивляв ся спокійно тій екзекуциї.

— **Що найдено в піраміді?** Довгі лїта не могли вчені найти входу до піраміди Дашур, що стоїть на поли пірамід в Єгиптї. Аж ученому Морґанови то вдало ся сего року. Найшов він підземний хідник, що веде до середини піраміди. Ще не розслїджено піраміди зовсїм, а вже й тепер найдено величезні скарби і старинні памятки, роблені на два або три тисячі лїт перед Христом. Н. пр. найдено тарчу зі щирого золота, прекрасної роботи, з іменем короля Узертезена II., прикрашену дорогими каміньми; відтак богато прикрас з аметистів, кольчиків золотих, смараґдів і т. п., богато перел, нашийників золотих у формі цьвітів лотос, дорогі зеркала, кіґті тигра оправлені в золото, книги так само оправлені і т. п. Все те буде зложене в музею в Ґізег. Що то чоловік собі мислить, коли на такі старинні річи дивить ся?

Телєґрами.

Відень 24 марта. Добре поінформовані круги потверджують вість, що Є. Вел. Цїсар Франц Йосиф відвідває в слїдуючім тиждни нїмецку пару цїсарску в Аббациї. Гостина не буде довга, після N. fr. Presse потреває всего лиш кілька годин, а то задля браку відповідного поміщення.

Прага 24 марта. Арештовано тут на Новім місті якогось чоловіка, дуже підозріного о підложенє бомби під касою задатковою св. Вячечеслава.

Брукселя 24 марта. Король рішучо не приняв димісиї міністра Бернерта.

Надіслане.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

знати, що ті плями то величезні гори, подібні дуже до наших огнистих гір (вульканів). Можна отже на певно сказати, що колись, перед многими тисячами лїт дїлали на нїм такі самі сили, які ще нинї дїлають на земли, а коли по них лишили ся ще слїди, то видко, що зміна поступала там поволи, сьвіт місячний завмирав, поволи зникав і тепер остались там ледви мертві слїди з него. Але ті слїди так ще величаві, що можуть нам дати добрий доказ о могучости тих сил, які там колись дїлали. Коли дивити ся на місяць тогди, коли на нїм сонце всходить або заходить, то видко дуже добре, як гори на нїм пускають насамперед довгу тїнь, котра в міру того, як сонце на місяци підходить висше, зменшає ся, а на відворот, стає чим раз коротша, коли сонце на місяци клонить ся чим раз більше до заходу. З тої зміни довготи тїни гір на місяци, обчислено, що гори ті доходять до висоти понад 8.000 метрів, а найбільші з них находять ся недалеко полудневого берега місяця. В пасмах гір на місяци, званих Апенїном і Кавказом, суть вершки, що піднимають ся висше як на 6.000 метрів; суть то отже з огляду на дуже малий в порівнаню до землї обєм місяця дуже високі гори і мусїла то бути величезна сила, котра їх вигнала так високо в гору. Дуже цїкаво дивити ся на місяць, як з єго змінами аж до повні настає на нїм що раз инший вид. Довгі чорні тїни від гір стають на нїм що раз коротші, долини, чи може дна давнїйших мор стають чим раз яснїйші, аж наконець осьвітлюють ся зовсїм ясно, а доокола них видко величезні береги, з одного боку ярко осьвітлені, з другого зовсїм темні. Самі гори також дуже цїкаві; они представляють нам величезні кратери, в котрих серединї вистають оден або й кілька вершків, зовсїм так, як вершок Везувія спосеред окружаючої єго соми (стїн давного кратеру Везувія). Декуди видко на місяци якісь величезні вали і фоси, що розходять ся від гір або знов місцями стоїть не конче висока гора, а від неї ідуть довжезні фоси в двох противних напрямах: мимо волї приходить на їх вид гадка, що колись якась підземна сила вигнала тут гору, а від неї розпуклась відтак земля на місяци в двох противних напрямах. В новійших часах відкрито навіть нові гори і нові розколини на місяци, а з того пішов здогад, що місяць мабуть ще не зовсїм так завмер, як нам то здає ся, що на нїм все ще дїлають якісь давні сили природи; того однакож доси ще не стверджено.

Що на місяци вигибло тепер всяке житє орґанїчне, таке, яке ми видимо у нас на земли, то річ більше як певна, бо нема на нїм анї воздуха анї води, бодай таких як у нас. То днакож річ певна, що доокола місяця єсть ще орідонька ослона воздушна, але так рідонька що густота єї рівнає ся ледви трохсотній части нашого воздуха. Так само не дасть ся заперечити, що там єсть ще й вода, але мабуть в видї леду. Місяць отже представляє нам позаземний сьвіт, котрий завмирав поволи і нинї представляє нам лиш слїди давної минувшости, хоч все ще не можемо напевно сказати, щоби він вже зовсїм завмер.

(Дальше буде).

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.